

TEMATICKÉ OKRUHY KE STÁTNÍ ZKOUŠCE ZE STUDIJNÍHO OBORU

HLAVNÍ SPECIALIZACE: **UČITELSTVÍ EKONOMICKÝCH PŘEDMĚTŮ PRO
STŘEDNÍ ŠKOLY /plán E/**

DÍLČÍ STÁTNICOVÝ PŘEDMĚT: **Pedagogika a psychologie /UP1_1/**

GARANT PŘEDMĚTU: **Ing. Alena Králová, Ph.D.**

katedra didaktiky ekonomických předmětů

Student si u zkoušky losuje dvě otázky z problematiky vymezené následujícími okruhy /z každé ze dvou částí jednu otázku/. Pro úspěšné složení státní zkoušky se předpokládají znalosti z povinných předmětů bakalářského a navazujícího magisterského studia oboru Učitelství ekonomických předmětů pro střední školy.

Část I

1. Předmět pedagogiky, vymezení pojmu výchova a dalších pedagogických pojmů, soustava pedagogických disciplín.
2. Determinanty vývoje člověka, úloha výchovy ve vývoji, problém vychovatelnosti. Negativní důsledky krajních stanovisek dvoufaktorové teorie.
3. Výchova a společnost. Ekonomické a sociální souvislosti výchovy a vzdělávání.
4. Školská politika Evropské unie, hlavní trendy a vzdělávací strategie.
5. Pojetí výchovy a vzdělávání ve starověku.
6. Výchova a vzdělávání ve středověku.
7. Pedagogické názory v období renesance a humanismu.
8. Pedagogický systém Jana Ámose Komenského, jeho význam pro dnešní dobu.
9. Názory na výchovu a vzdělávání v Evropě v 17. - 20. století.
10. Vývoj školství a pedagogické názory v českých zemích v 17. – 20. století, významné osobnosti.
11. Vývoj školství a pedagogiky po vzniku samostatného Československa, současný stav.
12. Pedagogické směry v 19. - 20. století, jeho příčiny a důsledky reformních snah.
13. Současné alternativní směry v pedagogické teorii a praxi.
14. Vymezení pojmu obecná didaktika, problém cíle a obsahu vzdělání, vzdělávací programy. Mezipředmětové vztahy, pokusy o předmětovou integraci.
15. Koncepce vyučování, jejich přednosti a nedostatky, didaktické zásady.
16. Metody vyučování, jejich klasifikace a praktické užití. Didaktické technické prostředky.
17. Organizační formy vyučování, problémy a perspektivy, modernizace forem. Využití v ekonomickém vzdělávání.
18. Motivace žáka jako pedagogicko-psychologický problém, motivace při vyučování ekonomickým předmětům.
19. Kontrola, hodnocení a klasifikace ve vyučování a v procesu výchovy. Hlavní problémy účelu a prostředků hodnocení, problém interpretace výsledků. Druhy a funkce zkoušek.
20. Pedagogická diagnostika, její cíle, prostředky a význam v práci učitele.
21. Osobnost učitele, podmínky jeho úspěšnosti. Příprava učitele na vyučování. Kompetence učitele, autorita a prestiž, aktuální problémy učitelské profese.
22. Žák a školní třída, sociální chování žáka, možnosti pedagogického ovlivnění. Výchovný systém školy, řád školy, studentská samospráva, školní tradice.

23. Morálka, její vývoj a význam v životě člověka. Svoboda a kázeň ve vztahu k odpovědnosti člověka. Morální rozvoj osobnosti, role výchovy.
24. Výchovná funkce rodiny. Nedostatky v rodinné výchově a možnosti jejich překonávání. Spolupráce školy s rodiči žáků, organizace rodičů. Formy práce třídního učitele s rodiči žáků.
25. Sociální prostředí mládeže. Pedagogický problém využívání volného času. Mimoškolní instituce výchovné a sociální. Hlavní příčiny sociálně patologických jevů a prevence.

Část II

1. Vztah biologické a sociální determinace a psychické regulace ve vývoji a formování lidské osobnosti.
2. Pojem společenská skupina, její znaky a druhy.
3. Základní charakteristické rysy dospívající mládeže a jejich vliv na proces učení a vyučování. Nejčastější výchovné problémy u dospívající mládeže na střední škole.
4. Charakteristické rysy psychiky dospělých a jejich vliv na proces učení a vyučování. Psychologická problematika studia pracujících na střední škole.
5. Pedagogická - psychologická diagnostika a charakteristika žáka, její význam pro výchovně vzdělávací proces.
6. Psychologický význam a výchovná funkce vzájemných vztahů mezi učitelem a žákem. Utváření optimálních mezilidských vztahů při školní a mimoškolní činnosti.
7. Základní pedagogicko-psychologický pojem učení. Podstata učení, jeho aspekty a struktura. Druhy učení.
8. Psychologické směry, jejich vliv na teorie učení a na pojetí utváření osobnosti.
9. Základní psychologické zákony a podmínky úspěšného učení. Metakognitivní dovednosti.
10. Psychologický pojem motivace a její význam pro zvyšování efektivity vyučovacího procesu.
11. Problematika schopností a nadání a jejich význam pro řízení a výsledky vyučovacího procesu. Psychologické testování inteligence. Práce s talentovanými žáky.
12. Proces osvojování vědomostí a řízení tohoto procesu učitelem.
13. Proces utváření rozumových dovedností a řízení tohoto procesu učitelem.
14. Seberegulační a dynamické vlastnosti osobnosti. Využití znalostí temperamentu žáků ve výchovně vzdělávací práci.
15. Nižší poznávací procesy a jejich využití v pedagogických souvislostech.
16. Vyšší poznávací procesy se specifikou na myšlení a komunikaci v ekonomickém vzdělání.
17. Proces osvojování pohybových dovedností a řízení tohoto procesu učitelem.
18. Pozornost, její význam v procesu učení a vyučování. Zákonitosti a vlastnosti pozornosti.
19. Úloha paměti v procesu osvojování vědomostí, dovedností a návyků. Využití zákonitostí paměti k předcházení zapomínání učiva.
20. Psychohygienické požadavky procesu učení, vyučování a zkoušení žáků. Problematika únavy žáka a učitele ve vyučovacím procesu.
21. Význam charakteru člověka. Závažné charakterové rysy žáků pro výchovně vzdělávací proces.
22. Pojem vůle a volního jednání. Význam utváření volných vlastností pro rozvoj osobnosti žáka.
23. Emocionální stránka psychiky žáků a otázky citové výchovy.
24. Zájmy žáků, jejich úloha a utváření ve výchovně vzdělávacím procesu.
25. Formování osobnosti v náročných životních situacích (stresové, frustrující a konfliktogenní).

LITERATURA:

Povinná a doporučená literatura se shoduje s povinnou a doporučenou literaturou povinných předmětů hlavní specializace Učitelství ekonomických předmětů pro střední školy uvedenou v akreditačních spisech v ISISu.